

In Memoriam

Op 21 mei overleed, na een kort ziekbed, thuis in zijn woonplaats Rijsbergen dr. Cees van der Heiden aan een aandoening die zich anderhalf jaar daarvoor had geopenbaard en aanvankelijk met succes leek te zijn bestreden. Dr. Van der Heiden was vele jaren een markant lid van de NVKC en had grote verdiensten voor de vereniging.

Cees van der Heiden (Schiedam, 1936) doorliep de gymnasium- β -opleiding van het St. Franciscus College in Rotterdam. Na de militaire dienst volgde hij de opleiding tot analist; in 1959 werden de diploma's leerling-analist voor zowel de medische als de chemische richting behaald. Van juli 1958 tot september 1960 was hij werkzaam op het laboratorium van het Delta Ziekenhuis te Rhoon; daar zal zijn belangstelling voor de klinische chemie zijn ontstaan. In 1960 begon hij een chemiestudie in Leiden, een studie met hoofdvak biochemie, die in 1966 succesvol werd afgesloten. Tijdens zijn studie was Cees een aantal jaren als docent verbonden aan de opleiding voor medisch analist van de Goudse ziekenhuizen. In 1966 trad hij in dienst van het Wilhelmina Kinderziekenhuis in Utrecht en begon met de opleiding tot klinisch chemicus. Op 1 maart 1969 werd hij geregistreerd. Op 4 juli 1972 promoveerde hij in Utrecht bij prof. dr. J. Arens op een proefschrift "Studie over bacteriële metaboliëten van tyrosine, phenylalanine en histidine in urines van patiënten met gastro-intestinale afwijkingen". Copromotor was dr. S. Wadman, tijdens Cees' Rhoonse periode vanuit het Zuiderziekenhuis te Rotterdam toezichthouder voor het laboratorium van het Delta Ziekenhuis.

Tot 1990 bleef Cees aan het WKZ verbonden, laatstelijk als hoofd van het Laboratorium voor Enzymologie. In de 24 jaar bij het WKZ heeft Cees over een breed scala van onderwerpen gepubliceerd, vaak als eerste auteur. Het betrof veelal studies, verricht in nauwe samenwerking met de kliniek. Zij lagen vooral op het gebied van de gastro-enterologie en de erfelijke stofwisselingsziekten, toen één van de speerpunten van de research op het WKZ. Cees' belangstelling gold met name de enzymen, betrokken bij deze stofwisselingsziekten. Hij was nauw betrokken bij de voorbereiding en de latere invoering van de PKU-screening bij pasgeborenen in Nederland.

In 1990, met de beëindiging van het WKZ als zelfstandig kinderziekenhuis en geconfronteerd met de opheffing van 'zijn' Laboratorium voor Enzymologie, nam hij het besluit over te stappen naar BCO, Berg-

schot Centrum van Onderzoek, afdeling Medical Service te Breda. Na de overname van BCO door Analytico BV bleef hij als adjunct-directeur aan Analytico verbonden; na zijn pensionering in 2001 en tot kort voor zijn dood nog als consultant. Door zijn overstap naar BCO raakte Cees ietwat uit het zicht maar deze overstap mag ons zijn verdiensten voor de vereniging, voor de IFCC én voor de klinische chemie als zodanig niet doen vergeten.

Van 1977 tot 1983 was hij lid van het bestuur van de NVKC. In die periode was hij penningmeester en ook gedurende enige jaren vice-voorzitter. Als penningmeester zag hij kans de penibele financiële situatie van de vereniging sterk te verbeteren. Deze situatie was vooral het gevolg van de vele processen tegen de NZR, veroorzaakt door de opzegging, in 1972 door die NZR, van een overeenkomst, eerder met de NVKC gesloten. Zonder zijn (letterlijk) persoonlijke inzet zou ook het eigen bureau van de vereniging, in 1982 gestart op de locatie Boven Vredenburg, niet van de grond zijn gekomen. Cees was ook nauw betrokken bij de voorbereiding en het latere succes van het XIIIth International and VIIth European Congress of Clinical Chemistry in Den Haag in 1987. Met ir. N.C. den Boer en dr. J. Souverijn vormde hij de troika uit zowel het 'Organizing' als het 'Scientific Committee' die het congres gestalte gaf en de IFCC-gemeenschap voor zich wist te winnen.

De belangstelling van Cees lag met name op het gebied van de enzymen; van 1975 –toen de commissie werd ingesteld– tot 2000 –toen zij werd opgeheven– was hij voorzitter van de enzymcommissie van de NVKC. Van 1969 tot 2003 was hij lid van het IFCC 'Expert Panel on Enzymes', aanvankelijk als 'associate member', later –na een reorganisatie– als 'chairman' van het 'Committee on Enzymes' van de IFCC. In deze functies was hij nauw betrokken bij en medeverantwoordelijk voor de regelgeving et cetera van dit deel van de klinische chemie. Cees van der Heiden was ook een aantal jaren lid van de wetenschappelijke commissie van de NVKC en van de redactiecommissie voor het Tijdschrift NVKC. Van zijn hand verscheen een groot aantal publicaties op het gebied van de klinische enzymologie.

In zijn functies gaf Cees steeds blijk van een grote betrokkenheid en een maximale inzet. Met het overlijden van Cees van der Heiden heeft niet alleen de NVKC maar ook het gehele vakgebied van de klinische chemie een meer dan verdienstelijk lid verloren.

N.C. den Boer
J.J. Heeren